

Oponentský posudek diplomové práce

Diplomant: Pankrác Pavelek

Téma diplomové práce: Součást věci a příslušenství v právu římském a moderním

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petr Dostalík, Ph.D.

Oponent diplomové práce: JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.

Diplomant si ve své práci zvolil téma, které bylo předmětem již mnoha předchozích zkoumání, a tak bylo od počátku do jisté míry obtížné na tomto tématu vystavět práci, která by byla skutečně prací právně-vědeckou, a to i s patřičným přínosem do oboru práva. Jedinou cestou, jak by bylo možno dostát takovému nároku, může být pouze dílčí soustředění tématu na určitý užší problém, avšak v případě předložené práce k tomuto nedošlo, ba více došlo ještě k rozšíření daného tématu (viz dále).

Po formální stránce lze mít k práci rovněž výrazných námitek. Práce je stránková včetně úvodních stránek, a tak samotný text začíná až na straně 9 a samotný text končí na str. 59. Jinými slovy obsahuje 50 stran textu, což je skutečně minimální rozsah, z něhož je však nutno odečíst několik stran, které jsou z důvodu formátování z větší části prázdné (např. str. 10, str. 23 či 52). Z výše uvedeného vyplývá, že rozsah práce je na samotné, dokonce pod samotnou hranici akceptace pro diplomovou práci. Tvrzení práce jsou podložena přesně 225 poznámkami pod čarou. Práce rovněž obsahuje samostatný seznam použitých zdrojů, který obsahuje 35 položek, k němuž je nutno vytknout absenci rozdělení zdrojů na literaturu a vedle ní seznam pramenů, respektive jejich edic. Bohužel však se jedná o zdroje výhradně české provenience, včetně skutečnosti, že mnoho relevantních zdrojů nebylo využito vůbec. Dále je přiložen seznam použitých právních předpisů, judikatury a dalších zdrojů. Práce je rovněž doplněna dalšími náležitostmi, jež mají být součástí diplomové práce.

Stylistická stránka práce nevykazuje závažnějších vad, jež by bránily úspěšné obhajobě, je však vhodné některé výtky zmínit. Pro odborný právní text není zvykem, psát jej v tzv. ich formě, tedy v 1. p. sg. (viz kupříkladu str. 11). Forma plurálu („důkladně se budeme věnovat“ a podobně) je za výjimečných okolností akceptovatelná, ale spíše z pastoračního či edukačního přístupu velkých autorit

(kupříkladu ji používá emeritní papež Benedikt XVI. ve svých odborných textech). Taktéž v případě poznámek pod čarou je zapotřebí mít vždy na paměti, že i poznámka pod čarou je větou, a tedy je nutno, aby byla započata majuskulí a zakončena tečkou jak tomu není (např. na str. 11). Vedle uvedeného i indexované číslo poznámky pod čarou se zásadně píše až za interpunkční znaménko, nikoliv mezi slovo a interpunkční znaménko, a to ihned následně. Taktéž není vhodné vkládat do textu dvě poznámky pod čarou ihned po sobě následující (např. strana 25 a další). V textu se vyskytuje i několik drobných překlepů, jako jsou kupříkladu chybějící čárka (str. 12, věta začínající „Dalším znakem...“), na str. 31 je slovo „uveden“ místo „uvedena“ a několik podobných dalších, ale je možno konstatovat, že těchto překlepů je méně, než bývá v obdobných pracích zvykem. Taktéž je záhodno diplomantovi doporučit větší pozornost věnovat latinským termínům, kdy je možno setkat se s drobnými chybami (např. str. 11 a 12 „*res commercium*“ místo „*res in commercium*“).

Co se týče další specifické oblasti vědecké práce, tedy tvorby referencí (citací a odkazů) vlastního textu, tak tyto jsou udělány v zásadě poctivě se snahou o řádné citování zdrojů. Ne vždy se však podařilo citovat přesným způsobem a především podle zvyklostí. Jako závažný nedostatek se nutně jeví absence tradičního citování antických pramenů, tedy Gaiových Institucí (např. str. 12, pozn. 7), které se nikdy necitují stránkami edice (překladu), ale výhradně svým vlastním vnitřním členěním na knihy (1 – 4) a jednotlivé fragmenty, tedy například Gai. Inst. 2.2. Tímto je dán již zcela nezaměnitelně daný text, který je navíc možno vyhledat bez obtíží ve všech vydáních nebo edicích. Identicky je tomu v případě citací justiniánských Institucí, kdy je opět citován toliko překlad a tam přítomná edice, ačkoliv je opět po staletí zavedený zvyk citovat již při vzniku Institucí vzešlým číslováním. Taktéž diplomant z nepřiliš pochopitelných důvodů na str. 12 hovoří o Gaiovi, ač cituje justiniánské Instituce.

V samotném textu práce je možno se setkat s několika zavádějícími formulacemi. Kupříkladu tvrzení na str. 11, kde lze číst, že definice věci ve smyslu práva nic nevyovídá o reálném světě, by si jistě zasloužilo minimálně ujasňujícího komentáře či výraznější polemiky. Rovněž na str. 31 se hovoří o výjimce, ačkoliv tato spíše reflektuje pravidelný stav daný obecnými principy. Taktéž termín na str. 53, kde se hovoří o v držbě oprávněném věřiteli, je bez dalšího velice silně zavádějící a více než si žádá rozvinutí a vysvětlení, ne-li jinou formulaci.

Práce však také přináší nebo nastiňuje některé otázky, na které si neodpovídá (což primárně nemusí být chybou, byla-li by práce naplněna jinými hodnotnými úvahami), ale je možno se nad nimi zamýšlet. Například nad charakterem příslušenství a součásti tributního a stipendijního pozemku, a to především ve smyslu právních povinností na nich vězících. Taktéž, když už se práce tímto zabývá, bylo zcela bez komentáře přejito pojetí plodu a proti tomu užitku v římském právu (jak naznačuje str. 59). Jako nedostatek práce je pak nutno spatřovat skutečnost, že není uvedeno, k jakému z mnoha vývojových fází textu OZ 1964 se daný text vztahuje, ani nejsou nijak výrazně reflektovány změny, kterými si uvedený zákoník prošel, byť jsou na několika místech zmíněny.

Celkově lze v práci vysledovat tři velké tematické celky – jeden věnovaný věci, druhý věnovaný součásti a příslušenství a konečně třetí věnovaný plodům a užitkům. Vzhledem k tématu práce je pak relevantní onen díl prostřední, který však svým obsahem zabírá toliko polovinu textu práce. Jistě lze tvrdit, proč je dobré začít výkladem o věci, avšak tento rozšiřující přístup práci výrazným způsobem zplošťuje. Oddíl věnovaný plodům pak již se jeví spíše jako takové rozšíření, které se snaží dohnat rozsah práce místo toho, aby bylo přistoupeno k hlubším rozborům nastíněných problematik. Práce je v tomto smyslu velice povrchní a popisnou, byť jistě ne zcela odbytou, a jako vědecký text skutečně mnoho nového nepřináší. I v rámci práce pak lze pozitivněji hodnotit část věnovanou moderní právní úpravě, nežli část romanistickou.

Dalším kritickým aspektem práce je výběr a použití zdrojů. Především v romanistické části práce stojí text na učebnicích (a třech dílčích člancích). Stavět diplomovou práci, která má prokázat vědeckou erudici diplomanta a jeho orientaci v oboru, na citování učebnice je zcela proti smyslu diplomové práce, neboť učebnice a v ní obsažené informace by neměly být něčím „navíc“ oproti základní mase informací a znalostí nabyté právním studiem, ale právě jejím pouhým základem. Práci tedy zcela schází aktivní práce s původními prameny a práce se specialisovanou, odbornou literaturou, která by mohl přinést právě informace nad rámec základu obsaženého v učebnicích. V této souvislosti diplomant bohužel nezřídka pracuje s učebnicí, jako by to byl sám normativní text či minimálně text vysoce vědecký, což jistě není ani nemůže být cílem učebnice. Rovněž jako závažný nedostatek práce spatřuji v absolutní absenci a ignoranci zahraničních zdrojů. Tvořit diplomovou práci pouze z tuzemských zdrojů,

zcela bez ohledu na celoevropský nebo celosvětový právní vývoj je do značné míry nesmyslné a neodpovídá to vysokoškolskému vzdělání v jakémkoliv oboru, ani v právní, tím méně v romanistickém, kde většina relevantní a významné literatury je právě cizojazyčná. Taktéž pro civilistickou část práce bylo možno nalézt mnoho zajímavých zdrojů, kupříkladu německé provenience, avšak diplomant k těmto nepřistoupil a zůstal pouze ve svém malém světě několika učebnic, komentářů a kompilační metody.

Vzhledem k závažným nedostatkům nenavrhuji konkrétní hodnocení diplomové práce, ale její samotnou obhajitelnost navrhuji posoudit komisí k obhajobě diplomové práce, a to v rámci obhajoby.

V návaznosti na výše uvedené jako případná témata k diskusi v rámci obhajoby diplomové práce navrhuji:

Vlastnictví budovy v případě superficiálního práva a práva stavby.

Analýza vzájemné odlišnosti „kúlny“, „dřevníku“ a podobných staveb v právním režimu dle OZ 1964.

V Hýskově 18. května A.D. 2019

JUDr. Jan Šejdl. Ph.D.

